

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

XXIX [i. e. XXX]. De sententia & re iudicata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

Innocentij III. Romani Pontificis. 587

inter infames, quasi ex falso testimonio, non habentur.

TITULUS XXVIII.

Si quis deficiat in exceptione probanda.

FInem litibus cupientes imponi, ne partes ultra modum graventur laboribus & expensis, præsertim cum de beneficiis & officiis ecclesiasticis litigatur, quæ sine dispendio diu vacare non possunt, præsentî decreto statuimus ut postquam intentionem suam altera pars fundaverit, si reliqua fortè voluerit legitimam exceptionem opponere, quam nolit aut nequeat in continenti probare, quia frequenter ad impediendum vel differendum processum exceptiones hujusmodi per excogitatum maliciam opponuntur, ad solvendas alteri moderatas expensas ex tunc in judicio faciendas, cum acceptis induciis in probatione defecerit, condemnètur, & si solvendo non fuerit, aliàs secundum arbitrium discreti judicis puniatur, ut hoc saltem timore perterritus non facilè quis in gravamen alterius falsas exceptiones opponat.

TITULUS XXIX.

Quòd judiciarius vigor gratis sit omnibus exhibendus.

Idem Prælati & clericis Lombardiæ.

Cum ab omni specie mala præcipiat Apostolus abstinere, nos, qui, licet indigni, constituti sumus à Deo super gentes & regna, ut juxta verbum propheticum evellamus & destruiamus, ædificemus & plantemus, summpere debemus satagere quatinus evellamus vitia & plantemus virtutes, destruiamus iniqua & ædificemus honesta, sicque nostra sollicitudine mediante prava transeant in directa & aspera vertantur in plana. Licet autem hujus nostræ sollicitudinis labor generaliter debeat ad omnes extendi, quia sapientibus sumus & insipientibus debitores, specialiter tamen ad clericos, qui dormire debent à vitiis, ut sint pennæ columbæ deargentatæ, ne quid in illis appareat quod obfuscet candorem ecclesiasticæ puritatis. Sanè ad audientiam apostolatus nostri multorum assertione pervenit quòd cum ex delegatione nostra causas suscipiris pertractandas more secularium super decima litis, vel parte alia, pro diversa terrarum consuetu-

Tom. I.

dine, præter expensas victualium, cum litigantibus receptis pignoribus pro salario conventis, quæ postmodum usque ad solutionem pecuniæ, nolentibus etiam partibus, contenditis detinere, non attendentes quòd ad hoc vobis & aliis clericis sunt ecclesiastici redditus deputati ut ex ipsis honestè vivere debeatis, ne vos oporteat ad temporalia lucra manus extendere vel ad iniqua munera oculos inclinare. Cum igitur opera vestra lucere debeant laicis in exemplum, nec vos deceat instar secularium ad temporale compendium juris occasionem arripere, universitati vestræ præcipiendo mandamus quatinus ab hujusmodi exactionibus de cetero abstinentes vigorem judicarium gratis studeatis litigantibus impertiri, non obstante quòd in fraudem à quibusdam proponitur quòd id exigatur nomine assessorum, cum nec justum judicium judici vendere liceat, & venales sententiæ ipsis etiam secularibus legibus reprobentur.

TITULUS XXX.

De sententiâ & re judicata.

Idem Decano & Cancellario Laudunensi.

Sicut nobis vestris litteris instimastis, Lib. 2. epist. cum causa quæ inter H. Subdiaconum & V. Presbyterum super quinque frumenti modis vertebatur, qui dicebantur ipsi H. per annos singulos exsolvendi, ex delegatione nostra vobis commissa fuisset, & partibus in vestra præsentia constitutis idem H. restitutionem sibi fieri postularet, adversarius se ad hoc non teneri respondit, cum alia vice super hoc coram judice conventus fuerit & sententialiter absolutus. quod ostendere voluit duorum testimonio sacerdotum, ex quorum depositionibus vobis constitit quòd magister A. ex parte venerabilis fratris nostri Episcopi Laudunensis V. Presbyterum per judicium absolvit ab impetitione Subdiaconi memorati. Verùm quia testimonium eorum quasi nudè prolatum fuerat, ut de allegationibus & testibus quæ judicem movere solent ad sententiâ proferendam nil se scire dixissent, variatum fuit inter jurisperitos à quibus consilium postulastis, aliis asserentibus tale testimonium non valere, aliis sentientibus quòd valeret. Vnde in hac ambiguitate quid tenendum sit sedem duxistis apostolicam consulendam. Cum verò in pluribus locis, in quibus copia

E E e e ij

Cap. 5. de dolo & contum.

Lib. 1. epist. 176.

prudenciam habetur, id moris existat, ut causae quae iudicem moveant non existantur in sententiis proferendis, vobis taliter respondemus, quod cum ex depositionibus testium praedictorum constiterit vobis sententiam a iudice suo fuisse prolatam, propter auctoritatem iudicariam praesumi debet omnia legitime processisse.

Idem Abbati sancti Zenonis.

Cap. 13. de sent. & re iudic.

Cum inter vos ex una parte &c. *Et infra.* Quantum ad litigantes ipsos jus ex sententia factum fuit postquam in rem transit iudicatum, etiam si contra jus constitutionis expressè lata non fuerit, veritate gestorum sermonibus praevalente, quae praesumuntur rite per omnia celebrata.

TITULUS XXXI.

De sententia excommunicationis.

Idem Abbati & conventui sancti Germani Altsiodorensis.

Vide gesta Abbatum S. Germani Altsiodor. c. 13.

Gravis ex parte vestra fuit in auditorio nostro querela proposita quod venerabilis frater noster Altsiodorensis Episcopus & Presbyteri ejusdem dioecesis homines vestros absque manifesta & rationabili causa, non servato juris ordine, excommunicationi subiciunt pro sua arbitrio voluntatis. Volentes igitur gravamini vestro paterna sollicitudine providere, si praedictus Episcopus & Presbyteri in homines vestros excommunicationis sententiam absque manifesta & rationabili causa & juris ordine non servato duxerint promulgandam, eam decernimus non tenere, & vos auctoritate apostolica divina eis officia celebretis.

Idem Assisinanensi Episcopo.

Lib. 2. epist. 166.

Sicut nobis tuis litteris intimasti, cum aliquos tuae dioecesis clericos vel laicos culpae suis exigentibus excommunicationi supponis, ipsi postmodum ad te, nulla satisfactione praemissa, sine testimonialibus litteris redeunt, dicunt se absolutionis beneficium recepisse. Quibus si credi debeat in hac parte, per nos instrui simpliciter postulasti, cum propter causam huiusmodi, sicut dicis, tuae sententiae a subditis contemnantur. Nolentes itaque maliciis hominum indulgere, fraternitati tuae taliter respondemus, quod nisi excommunicati a te super absolutione sua litte-

ras nostras vel illius cui vices nostras in hac parte commisimus reportarint, aut alio modo legitimo de illorum tibi absolutione constiterit, tu eorum absolutioni fide non habita, ipsos pro excommunicationis ut prius habeas & facias evitari.

Idem Archiepiscopo, Decano, & Praeceptoribus Lugdunensi.

Cum pro causa quae inter dil. fil. &c. *Et infra.* Si vobis constiterit F. Archidiaconum ob duplicem causam excommunicatum fuisse & expressisse tantum alteram in literis quas super absolutione sua ab apostolica sede obtinuit, ipsum tamquam excommunicatum satisfacere Ecclesiae suae de altera, monitione praemissa, per censuram ecclesiasticam appellatione remota cogatis.

Cap. 27. de sent. excomm.

Idem Colimbriensi & aliis Episcopis Portugalesibus.

Cum in partibus vestris peccatis exigentibus saepe contingat diversa loca interdicto supponi, quando generale vel particulare dici debeat interdictum, apud vos accepimus in dubium revocari, cum illi qui ab Ecclesia Romana decorari privilegio meruerint, videlicet ut cum generale interdictum terrae fuerit, liceat eis clausis januis, non pulsatis campanis, exclusis excommunicatis & interdictis, suppressa voce, divina officia celebrare, interdicto particulari se afferant non artari, afferentes illud interdictum generale duntaxat quando regnum vel saltem provincia tota subditur interdicto. Propter quod & iustitia saepius deperit, & praelatorum sententiae contemnuntur, cum in aliis interdictis promptius divina celebrent, & suspensio organis aliorum, ipsi pulsatis campanis & apertis januis quoslibet passim recipiant ad divina. Ne autem diversa interpretatio discordiae causam inter vos ulterius & odij fomitem valeat ministrare, vel quod interdictum dici debeat generale amodo in dubium revocetur, significatione vobis praesentium intimamus quod cum in privilegio de regno vel provincia nihil expressè dicatur, nomine terrae non solum regnum vel provinciam intelligi volumus, verum etiam villam & castrum, ut & in his locum habeat quod de generali dicitur interdicto, videlicet ut cum villa vel castrum generali subicitur interdicto, praescripta privilegij forma debeat observari.

Lib. 1. epist. 534.

Vide Baluzij notas ad Concil. Narbon. an. 1090.